

Höjd effektivitet med gemensamt ekonomiskt ansvar

Arbetsplats: Folktandvården Ektorp, Norrköping

Kontaktperson: Marie Malmqvist-Wigh, klinikchef, tel 011-22 29 60

Arbetslivsfondens handläggare: Lars-Göran Svensson, Östergötlands län

Skribent: Anneli Hedlund

Sammanfattning: På Folktandvården Ektorp har all personal fått utbildning i ekonomi för att för att alla ska ta ett gemensamt ekonomiskt ansvar för kliniken. Initiativtagare är klinikchef Marie Malmqvist-Wigh och hon tycker att det är viktigt att alla har kunskap om ekonomi och är delaktiga i hur det går för kliniken. Man arbetar också med att delegera arbetsuppgifter från tandläkarna till tandsköterskorna. Resultatet av detta blir att tandsköterskornas kompetens ökar, samt att man utnyttjar sina resurser bättre, vilket kommer hela kliniken till godo.

Bakgrund

Marie Malmqvist-Wigh har varit klinikchef för Folktandvården Ektorp i Norrköping i 13 år.

- I den offentliga sektorn är ett vanligt synsätt att man inte behöver tänka på ekonomin. Det är det någon annan som gör, säger hon.

Folktandvården har fått snävare ekonomiska ramar. Taxan har inte höjts amtidigt som kostnaderna har ökat vilket gör det svårare att hålla budgeten. Man har nu också krav på sig från politiker att vuxentandvården ska vara självbärande.

I flera år har Marie Malmqvist-Wigh känt att hon inte ensam vill ta det ekonomiska ansvaret för kliniken utan att det ska vara alla medarbetares ansvar. På kliniken arbetar bara kvinnor och personalomsättningen är mycket låg.

- Många kvinnor har tyvärr varken intresse eller kunskap om ekonomi, säger Marie Malmqvist-Wigh. Man tycker att det är skönt att någon annan tar hand om det.

Arbetet är organiserat i fem team, med en tandläkare och en eller två tandsköterskor.

Tandvårdspersonal är en utsatt grupp då det gäller besvär med nacke, axlar och rygg. Ett av projektets mål är att lägga upp ett träningsprogram, samt genom delegering av arbetsuppgifter göra arbetet mer varierat.

All personal, totalt 16 stycken, deltar i projektet. Det är tandläkare, tandsköterskor, hygienist, receptionist och sterilpersonal.

Projektet startade i mars 1994 för att pågå i cirka ett år.

Mål

- o Att öka personalens kunskaper i ekonomi och olika arbetsformer och därmed deras motivation att ta ökat ekonomiskt ansvar för dels det egna arbetet i behandlingsrummet, dels för kliniken som helhet.
- o Att gå i riktning mot tandvårdsteam med långtgående delegering och "egen ekonomi".
- o Att genom ett internt utbildningsprogram på kliniken avsätta tid för att varje behandlingsteam utvecklar sitt arbetssätt mot ökad delegering från tandläkare till tandsköterska/hygienist och också bättre utnyttja befintliga lokaler och utrustning.
- o Att genom ett professionellt upplagt träningsprogram förhindra och lindra yrkesskador i nacke, axlar och rygg.

Genomförande

Projektet startade med utbildning i ekonomi och för det ändamålet anlätades en extern konsult. Man har haft både föreläsningar och arbetat gruppvis med att lösa olika ekonomiska uppgifter.

Utbildningen har besatt av ekonomiska grundbegrepp, klinikens ekonomi samt tandvårdsteamens ekonomi.

- Det är väldigt lätt att sätta siffror på vår verksamhet, säger Marie Malmqvist-Wigh. Man kan räkna antalet patienter, vuxna och barn som vi behandlar. Så gäller det att få budgeten att gå ihop.

Varje år behöver kliniken ta in drygt 2,5 miljoner kronor på vuxentandvården. Det är siffror, menar Marie Malmqvist-Wigh, som är för stora att fatta, ändå är det dessa siffror man tidigare använt. Nu har man istället brutit ned siffrorna, varje vecka behöver man få in 62 000:-, varje dag 12 500:- till exempel. På en stor anslagstavla för receptionisten varje dag upp hur mycket varje team har fått in. Där kan alla medarbetare följa inkomsterna.

Utbildning i delegerat arbete har skett i teamen på så sätt att tandläkaren har utbildat sin eller sina sköterskor. Varje inlärningsperiod har varit en vecka lång och börjat med undervisning och handledning den första dagen. Dag 2-5 har bestått av självstudier, övning,

uppföljning och redovisning. Ämnen som har tagits upp är bland annat patient-omhändertagande, avlägsnande av mjuka beläggningar, behandling av karies-förebyggande medel.

Tandläkare och sköterska har upprättat ett delegeringskontrakt där man prickar av de moment som sköterskan klarar av.

Med det här arbetssättet utvecklas tandsköterskans kompetens och hon får roligare och mer varierade arbetsuppgifter. Tandläkaren får då möjlighet att behandla fler patienter och får också avlastning då många arbetsuppgifter sliter på rygg och axlar.

Det sterilbiträde som arbetar på Ektorp har tidigare haft mycket ensidiga arbetsuppgifter med att bara sterilisera instrument. Hon har nu gått en datakurs och utbildats i receptionsarbete av den ordinarie receptionisten. Det har medfört att hon nu arbetar halvtid i receptionen.

Träningsprogrammet för rygg, nacke och axlar har blivit framflyttat och genomförs under mars månad.

Resultat

Då alla medarbetare nu har kunskaper i ekonomi, tar kliniken gemensamma beslut i ekonomiska frågor.

Varje team tar det ekonomiska ansvaret för sitt arbete.

Teamens utveckling och delegering av arbetsuppgifter gör att effektiviteten har ökat. År 1994 tog man emot 460 nya patienter mot 250 året innan. Antalet som har slutat har varit ungefär detsamma båda åren.

Tandsköterskorna är idag mer aktiva och uppmärksamma på tandläkarnas arbete. De olika teamen har kommit olika långt i delegeringen. Det är en pågående process. Alla medarbetare är nu medvetna om klinikens intäkter. Nästa steg som man ska arbeta med är att alla också ska bli mer medvetna om kostnaderna. Det är också ett uttalat önskemål från medarbetarna att vara med och påverka utgifterna.

Värdering

Ann-Christine Gredin är tandsköterska och har arbetat på Ektorp sedan 1980. Hon ser inga nackdelar med det ökade

ekonomiska ansvaret och delegeringen av arbetsuppgifter.

- Personligen tycker jag att det är bra att ta lite mer ansvar och det blir roligare att arbeta då arbetsuppgifterna är mer varierade.

Ann-Christine Gredin tycker heller inte att det varit några svårigheter med att utföra de nya arbetsuppgifterna, utan tycker att handledningen har varit bra.

Barbro Vingren blev färdig tandläkare 1988 och har sedan dess arbetat på Ektorp. Hon tycker att det är bra med en ökad medvetenhet och delaktighet då det gäller ekonomin men menar samtidigt att man inte får glömma att det är människor man arbetar med.

- Om jag varje dag tittar på hur mycket pengar vi har dragit in så måste jag fråga mig om jag värderar min dag i pengar. Jag måste också fråga mig om patienterna var glada och nöjda då de gick härifrån.

- Det är positivt och nödvändigt att vara ekonomiskt medveten och det här är ett projekt som ligger helt rätt i tiden.

Då det gäller delegering av arbetsuppgifter så tycker inte Barbro Vingren att det är alldeles enkelt. Här handlar det mycket om att man känner trygghet i sin yrkesroll och att det är en jobbig process innan man hittat sin nya roll. Barbro Vingren tycker också att den personliga kontakten med patienterna är viktig.

- Det här är en balansgång som inte är så enkel. Man blir lite av robot om man bara går in och utför det tekniska och då förlorar yrket lite av sin charm.

Också Marie Malmqvist-Wigh tycker att det här är en bit som man inte riktigt har löst.

- Speciellt kvinnor har svårt att släppa själva omhändertagandet. Medan män skryter om hur många sköterskor de har och hur de går från rum till rum så vill kvinnor oftast behålla den mer vårdande delen.

- Det här har vi inte riktigt löst ännu. Det återstår en del diskussioner.